

Kansen voor ons onderwijs

Met het nieuwe programma bedrijfseconomie wordt een duidelijke en bewuste stap gezet naar de koppeling met de belevingswereld van de leerling. Omdat deze koppeling in het huidige programma (voor een deel) ontbreekt zien veel docenten zich min of meer gedwongen tot een zekere vorm van traditioneel lesgeven: huiswerk bespreken, uitleg geven en begeleid zelfstandig werken. M&O en alles wat je daar leert lijkt voor leerlingen soms wel een “ver-van-mijn-bed-show”, omdat het weinig te maken lijkt hebben met de wereld waarin de leerling zelf zich begeeft. En de meest veilige manier is dan de traditionele les.

Sectiebestuur Bedrijfseconomie

Met de komst van de Vecon Business Schools zien we dat er vaker wordt afgeweken van deze traditie. Vooral het “vak ondernemen” zou zich daar uitstekend voor lenen, omdat het daar meer voor de hand lijkt te liggen om leerlingen vanuit eigen ideeën en competenties te laten werken en dus eigenlijk vanuit wat zij al weten, of in ieder geval denken te weten. En dat klinkt al behoorlijk constructivistisch wanneer ervan wordt uitgegaan dat “leren wordt gezien als een actief proces van kennisverwerving. Eén van de principes is dat leren een proces is van kennis construeren. Daarbij wordt voortgebouwd op de aanwezige kennis.”. En het nieuwe programma doet juist een beroep op aanwezige kennis van leerlingen; kennis waarvan ze zelf lang niet altijd beseffen dat ze die in huis hebben.

Door bedrijfseconomie aan de belevingswereld van de leerling te koppelen lijken hier ook kansen voor het nieuwe vak te ontstaan. De huidige situatie geeft weinig ruimte voor veel variatie in didactische werkvormen, terwijl het nieuwe vak mogelijkheden biedt om leerlingen actief te laten leren door verschillende, voor ons nieuwe, didactische werkvormen in te zetten. Op die manier kunnen we een rijkere leeromgeving voor onze leerlingen creëren waardoor bedrijfseconomie geen “ver-van-mijn-bed-show” wordt. Het inzetten van meerdere werkvormen vraagt niet alleen een andere voorbereiding op de les, maar ook ander gedrag in de les. Werkvormen vragen immers een andere benadering dan het traditionele lesgeven.

Omdat ondernemen en financiële zelfredzaamheid een belangrijke rol spelen bij bedrijfseconomie zal er ruimte moeten zijn voor de individuele inbreng van de leerling. Immers zowel ondernemers als individuen maken keuzes op basis van eigen afwegingen. En die afwegingen zijn niet altijd de afweging van de docent, maar daarmee niet per definitie fout.

Het kiezen van werkvormen waar persoonlijke inbreng wordt gevraagd, leidt tot actieve betrokkenheid van leerlingen en maakt leren leuker. En die actieve betrokkenheid leidt tot effectiever leren en betere resultaten bij toetsen.

Het nieuwe programma geeft binnen die nieuwe werkvormen mogelijkheden tot het meer vrijheid geven binnen een opdracht. Een aardig praktijkvoorbeeld daarvan is een opdracht over hypotheek, waarbij de opdracht luidde een hypotheekadvies te geven aan een koppel. Er was gegeven hoeveel het koppel verdiende en hoe zij zelf (globaal) hun toekomst zagen. Leerlingen komen er dan tijdens zo'n opdracht achter dat er (vaak) een levensverzekering moet worden afgesloten bij een hypotheeklening. Vervolgens vraagt een leerling aan de docent of hij ook een levensverzekering moet afsluiten voor zijn vrouw, waarop de docent vraagt of de leerling van zijn vrouw houdt. De vervolgvraag van de leerling of dat voor 100% of voor 50% moest beantwoordde docent met “hoeveel houd je van je vrouw”.

In een dergelijke opdracht leert een leerling in heel korte tijd wat er komt kijken bij het aanvragen van een hypotheeklening, waarbij binnen M&O eigenlijk alleen belangrijk is hoe je je interest en aflossing kunt berekenen.

Werkvormen zijn opgedeeld in instructievormen, interactievormen, opdrachtvormen, samenwerkingsvormen en spelvormen.

Instructievormen

Bij instructievormen kunnen in het nieuwe programma moderne media beter ingezet worden. Een goed voorbeeld van het inzetten van moderne media is Flipping the Classroom. Een snelle rondgang langs M&O op YouTube leert ons al snel dat ook de meeste videolessen worden gekenmerkt door het traditionele lesgeven. Vaak komt het niet verder dan een gedegen instructie van een onderwerp. Bedrijfseconomie geeft de mogelijkheid om voor de leerlingen interessantere video's te maken waarin alledaagse onderwerpen worden gekoppeld aan de lesstof.

Interactievormen

Waar M&O uitgaat van wat er in bedrijven gebruikelijk is, zal bedrijfseconomie dat koppelen aan de invulling van gelijksoortige situaties voor een individu. Op basis van persoonlijke ervaringen kunnen leerlingen tot een ander oordeel komen. Er zijn allerlei bekende werkvormen die hiervoor ingezet kunnen worden.

Opdrachtvormen

Opdrachtvormen lenen zich bij uitstek om het leerproces van leerlingen te monitoren. In subdomein A3 (Reflecteren op leren) wordt dit leerproces ook onderdeel van het programma. Te denken valt hierbij aan het laten maken van een reflectieverslag. Ook is het inzetten van mind maps interessanter

geworden, omdat de leerling daarin zijn eigen leerproces kan vastleggen, waardoor mind maps geen andere vorm van samenvatten worden, zoals tot nu toe gebruikelijk bij M&O.

Samenwerkingsvormen

Deze werkvormen worden op dit moment veelal ingezet bij praktische opdrachten, maar dan gaat het meestal om samen een opdrachtvorm te doen. Het nieuwe programma kijkt veel meer naar het speelveld rond de organisatie en niet alleen, zoals M&O, naar de organisatie zelf. Dat maakt samenwerkingsopdrachten complexer, maar ook interessanter: er moet immers rekening worden gehouden met invloeden van buitenaf.

Een bedrijf dat veel naar de (maatschappelijke) invloed op de eigen organisatie kijkt is Ben & Jerry's. Zij proberen ook in te springen op maatschappelijke relevantie. In een opdracht werden leerlingen hierin meegenomen om uiteindelijk te komen tot een nieuwe naam voor een ijsmaak,

die gerelateerd is aan een maatschappelijke issue. Leerlingen kwamen uiteindelijk met de naam Refugesecake-ijs, een variant op cheesecake.

Spelvormen

Bij spelvormen wordt niet alleen gedacht aan spellen, zoals variaties op ganzenbord of een ander kinderspel, maar ook aan meer op expressie gerichte spelvormen, bijvoorbeeld rollenspellen. De op expressie gebaseerde werkvormen zijn goed inzetbaar bij het vak bedrijfseconomie. Leerlingen kunnen namelijk veel vaker van hun eigen situatie uitgaan dan bij het huidige M&O. Leerlingen vinden deze werkvormen niet per definitie leuk, maar geven wel aan dat zij daardoor anders tegen lesstof aankijken. En dat is in ieder geval winst binnen deze werkvorm.

De uitdaging is nu aan de docent. Er ligt een nieuw programma. Gaan we nieuwe wijn in oude zakken doen of gaan we nieuwe zakken gebruiken?

KORT

Verbreding inflatiecijfers

Het consumentenprijsindexcijfer (CPI) wordt veelal gebruikt als (enige) indicator voor 'de inflatie'. Dat doet onvoldoende recht aan (het belang van) inflatoire prijsontwikkelingen in andere delen van de economie, zoals de productie van goederen en diensten, investeringen (bijvoorbeeld vastgoed) en financiële markten. Inflatie is meer dan alleen de prijsveranderingen van de consumptie door huishoudens.

Daarom heeft het CBS een (eerste versie van een) prijzendashboard ontwikkeld, waarin de ontwikkeling van meerdere prijzen in samenhang zichtbaar wordt gemaakt. De paper en powerpoint-presentatie van het prijzendashboard kun je vinden op www.cbs.nl